

Utvärdering av ”Karlskogavän”

Karlskogavän är finansierat av externa medel från länsstyrelsen till och med sista dec 2017. Men min tjänst som projektledare upphör den 31 aug varför jag på eget bevåg ser ett behov av en utvärdering av verksamheten under min ledning. Syftet är dels att kartlägga och beskriva verksamheten för att ge cheferna ökad inblick, men framförallt är den gjord i syfte att ge cheferna på Kultur och förening samt kommunstyrelsen underlag för beslut av verksamheten inför 2018.

Sammanfattning

Karlskogavän kan liknas med en vänförmedling som har sitt ursprung från det nationella konceptet ”Språkvän” som Eskilstuna kommun utarbetat. Karlskogavän bygger på samma grundstenar som Språkvän (frivillighet och ömsesidigt utbyte) men istället för att fokusera på språkträning har vi valt att fokusera på tillhörigheten till Karlskoga som den gemensamma nämnaren. I praktiken innebär det att vi organiserar möten mellan människor som kommer från andra länder och etablerade Karlskogabor i syfte att utveckla vänskap.

Målbild

Karlskogavän utgår från en tro på att ju fler invånare i Karlskoga som har någon typ av relation med varandra leder till en tryggare stad där människor trivs och känner tillhörighet. För att förebygga fördomar, segregation och okunskap behöver människor med olika bakgrund en fysisk mötesplats och hjälp för att träffas.

Målgrupper

- Underlätta för nyanlända att få kontakt med etablerade personer i Karlskoga för att underlätta deras vardag och ge möjlighet till förståelse för den svenska kulturen och sociala koder.
- Samtidigt önskar vi engagera ”vanligt folk” i integrationsprocessen där annars myndigheter, kyrkor och ideella (hjälp)organisationer varit mest framträdande.

Spelregler

1. ”Frivilligt deltagande” handlar om att båda parter som deltar gör det av egen fri vilja. Det rör sig alltså inte om någon form av godmanskap, lotsverksamhet eller någon av kommunen särskild utsedd fadder för att lära ut saker åt den nyanlände. Båda parter deltar på sin fritid i mån av tid och för att man har intresse av att göra det. Ingen ersättning betalas ut för detta.
2. ”Ömsesidigt utbyte” syftar på att det inte enbart är den ena parten som ska få ut något av relationen. Det handlar alltså inte om att den etablerade personen likt en lärare enbart lär ut något till den nyanlände som enbart tar emot information. Tvärtom denna grundtanke, som mycket av vårt samhälles stödsystem bygger på, är det meningen att båda parter är villiga att lära sig av varandra. I ett initialt skede kan den nyanlände behöva veta mer om det svenska samhället och dess kultur, men på längre sikt är tanken ett utbyte på någorlunda lika villkor.

3. ”Kravlöst möte” är vår garanti för att ingen deltagare ska känna sig rädd att gå in i en relation som den inte kan ta sig ur. Vi kallar till ett möte i våra lokaler där vi presenterar er för varandra. Sedan följer vi upp mötet individuellt för att ta reda på om ni vill träffas igen. Om ni inte känner att ni ”klickade” så behöver ni aldrig mer träffas och vi delar aldrig ut era kontaktuppgifter utan er tillåtelse. Vi värderar aldrig ert beslut och kräver inga förklaringar utan frågar istället om ni vill träffa någon annan.

2016

Under slutet av 2016 blev det mer tydligt att Mötesplatsen för integration blev allt mer synonymt med mötesplatsen för Karlskogavän. Målgruppen asylsökande och nyanländas behov av hjälp och stöttning i allmänhet var inte längre lika påtagligt och märktes i en avtagande trafik i allmänhet till biblioteket och till våra språkguiderna på Mötesplatsen. Särskilt under ”kontorstid” då de flesta från målgruppen ”kommit in i systemet” och är upptagna med aktiviteter hos arbetsförmedlingen eller skolan. Det var istället våra organiserade möten och aktiviteter på eftermiddagarna som var anledningen till att människor besökte oss. Målgruppen asylsökande och nyanlända tog till sig konceptet Karlskogavän och antalet registrerade Karlskogavänner växte starkt för varje vecka som gick. Därför fokuserade vi alltmer på marknadsföringen av Karlskogavän i allmänhet och på rekryteringen av nya Karlskogavänner i synnerhet fram till årets slut. Marknadsföringsmässigt visar statistiken att Karlskogavän är relativt välkänt. Filmen ”Karlskogavän” har t.ex. visats över 20 000 tillfällen på Facebook. Vår egen Facebooksida ”Karlskogavän” har över 400 följare (”likes”). Förutom kommunens interna kanaler har vi medverkat med både reportage och annonsering i lokala medier som CTV, Cityradion, KT/Kuriren och Noll-586. Vi har dessutom deltagit vid en rad event och har i samband med varje hemmamatch marknadsförts i Nobelhallen. Dessutom har vi genomfört ett 20-tal föreläsningar, främst inom kommunen på APT, men även i andra privata sammanhang. Men trots riktade insatser så såg vi ingen direkt skillnad. Vi växte kontinuerligt i volym, men på varje ”svensk” gick det ungefär 3 ”invandrare”. Bokslutet för 2016 blev 186 ”Karlskogavänner utan erfarenhet av Karlskoga” jämfört med 70 ”Karlskogavänner med erfarenhet av Karlskoga” vilket gjorde att vi inte hade möjlighet att göra fler matchningar än det fanns i kategorin med erfarenhet. Att matchningarna landade på drygt 80 berodde på att en del personer önskade nya matchningar eller ville träffa fler personer, par eller familjer.

2017

Från och med januari gick vi ner på personal för Mötesplatsen. Av de fyra språkguiderna behöll vi Hala på 100% medan de andra erbjöds timanställning vid behov. Vi gjorde även justeringar av vår tillgänglighet eftersom det helt enkelt kändes som slöseri att Hala skulle bemanna kontoret mellan 10-18 för att i praktiken bli sittande sysslolös under större delen av dagen. Efter att flyktingboendet på Karlskoga hotell upphörde försvann även en stor del av målgruppen asylsökande och nyanlända från Karlskoga. Det gjorde att vi beslöt oss för att göra en individuell genomgång av alla Karlskogavänner för att få kontroll över hur många som fortfarande var aktuella. Vi kallade därför in alla personer till individuella möten med mig och Hala där vi gick igenom profilen för varje person och kollade status för jobb och utbildning. I den processen bantade vi ner antalet Karlskogavänner betydligt. Dels var det en stor del som hade flyttat från Karlskoga, men det var också ett stort antal som inte kom till våra möten eller som helt enkelt inte hade tillräckliga svenska-kunskaper för att kunna träffa någon utan tolk vilket gjorde att vi i samförstånd kom överens om att ta bort dem. I skrivandes stund har vi totalt genomfört 105 matchningar och vi har 65 aktuella personer från

andra länder som väntar på en matchning. Av dessa är 9 personer kvinnor medan 56 personer är män.

Slut på idéer

Efter första kvartalet av 2017 kände jag att vi hade stagnerat. Vi hade endast genomfört ett tiotal matchningar på årets första tre månader och jag tyckte att vi hade provat allt som stod i vår makt för att hitta på nya rekryteringsvägar. Jag hörde därför av mig till Eskilstuna som jobbat med detta sedan 2006 i syfte att ta del av deras erfarenheter. Men efter vårt besök i Eskilstuna kände jag att vi redan gjort allt och mer därtill i jämförelse med dem. Dessutom upplevde jag att de inte var särskilt intresserade av uppföljning och statistik. Jag fick intrycket av att de inte ville erkänna att de i själva verket hade lika stora problem att erbjuda vänner till målgruppen från andra länder som oss. Det gjorde att jag beslutade mig för att på egen hand genomföra en undersökning. På hemsidan för språkvän finns ett register på alla organisationer (kommuner) i Sverige som jobbar med språkvänskonceptet. Jag skickade samtliga verksamheter ett mejl där jag kort beskrev vår situation i Karlskoga och att jag önskade jämföra den med andra. Av 141 kontakter fick jag 38 svar vilket ändå får anses som helt ok eftersom jag inte har "jagat" in några svar med påminnelser. Generellt sett redovisar majoriteten av de svarande ett liknande nuläge som vårt. Många vittnar om betydligt större matchningsvolym under 2015 och 2016 men faktum är att de flesta redovisar jämförbara siffror som oss i Karlskoga under 2017, med undantag för ett fåtal verksamheter. Se separat bilaga "nationell statistik".

Personliga reflektioner

Jag gillar konceptet, som troligen är det bästa integrationsverktyget som finns eftersom det på allvar ger bestående effekter när människor med olika bakgrund träffas. Dessutom är det tydligt att människor från andra länder verkligen vill träffa "svenskar". Sällan har nog en tjänst på så kort tid, utan marknadsföring på andra språk, som bygger på frivillighet, lockat så många människor från andra länder att anmäla sig. Jag tror vi som mest hade över 200 personer från andra länder anmällda till oss. Jag tror visserligen att platsen, ett eget kontor i bibliotekshuset, där trafiken redan var upparbetad, varit av högsta betydelse. Men tjänsten är populär, de som träffat någon är nöjda och berättar för andra som kommer till oss med förhoppningar om "att också träffa en svensk". Vi har personer från både Degerfors och Kristinehamn som kommer till oss.

Problemet är att "svenskar" inte har samma behov. Vilket är helt naturligt. Jag kan jämföra med mina egna erfarenheter när jag flyttade till Sundsvall för studier. Varken före eller efter den tiden har jag haft så många kompisar som under den tiden. Men ingen av mina kompisar kom från Sundsvall. Istället var de från Kalmar, Gnosjö, Borås, Stockholm, Sandviken och Boden. Det var människor som likt jag själv hade flyttat hemifrån och var i behov av nya kompisar. De från Sundsvall hade ju kvar sitt nätverk och kände inte samma behov som vi "invandrare". Det var först efter ett par år när jag tog upp fotbollen i en lokal fotbollsklubb som jag fick kompisar från Sundsvall, vilket också är ett bevis på föreningslivets styrka när det gäller integration. Att vi (och andra kommuner) ändå lyckades förhållandevis bra under 2016 berodde snarare på välvilja hos många att "hjälpa till" på något sätt under den stora flyktingkrisen än deras intresse för att träffa nya människor från andra länder.

Med stöd från vårt nuläge i förhållande till alla de rekryteringsaktiviteter vi har genomfört under 2016 och 2017 så är jag övertygad om att det aldrig kommer att gå att hitta

”Karlskogavänner” till alla de som söker en vän via oss. Just nu väntar 65 personer på en matchning. Många har redan väntat i över ett halvår. Det är därför relevant att fråga sig om vi som kommun ska fortsätta erbjuda en tjänst som vi bevisligen har väldigt stora problem att leverera?

Persoliga utveckling- och avvecklingsförslag

1. Lägga ner Karlskogavän efter 2017 om det fortfarande finns människor som väntar på en matchning.
2. Fortsätt med skillnaden att arvoda eller anställa en ”Karlskogavän” likt socialtjänsten gör vid ”God man” eller ”Kontaktperson” för att stimulera efterfrågan från etablerade personer. Organisatorisk har kommunen (socialförvaltningen) en möjlighet nu när Siv Philipsson går i pension som ”social samordnare” att ta ett omtag på hennes tjänst och bredda målgruppen från äldre och handikappade till att jobba bredare mot alla målgrupper i samhället som har behov av sociala kontakter. Tänk om alla nyinflyttade (inte bara invandrare) erbjöds en ”Karlskogavän” under det första året? Det finns tydligen liknande typer av ”värdar” i vissa andra länder vilket jag tycker skulle vara en mycket smart goodwill-satsning för kommunen som troligen skulle ge bra PR för Karlskoga i media.
3. Låt Karlskogavän bli en renodlad ”vänförmedling” där man helt enkelt matchar de människor som söker sig till förmedlingen utan att leta efter människor som inte självmant anmäler sig. Det är ju så dejtingsajtarna fungerar, de erbjuder ju ett forum för människor att träffas i men de lägger ingen energi på att försöka leta upp en viss kategori av människor som det finns efterfrågan av. Jag tror att det skulle vara positivt för kommunen att erbjuda en sådan tjänst. Just nu är fokus för integration väldigt mycket fokuserat på svenskar och utlänningar som två målgrupper, men faktum är att det är ett stort antal nationaliteter som döljer sig bakom kategorin utlänningar och de umgås vanligen inte heller med varandra av naturliga skäl även om det är människor som till skillnad från etablerade svenskar har ett ömsesidigt behov av nya vänner. Organisatoriskt skulle Karlskogavän under dessa former också kunna organiseras under socialförvaltningen och vara en del av den sociala samordnarens ansvar likt i förslag 2.
4. Bygg upp en fristående integrationsenhet där tex Karlskogavän skulle kunna ingå tillsammans med andra tjänster och projekt som tex IT-Guide. Den enheten borde drivas av integrationsutvecklaren som snarare borde få rollen som samordnare för de projekt och tjänster som kommunen beslutar sig för att driva. En sådan enhet (lokal) borde inte ligga under Kultur och Föreningsförvaltningen. Möjligen under socialtjänsten och AME som den gör i många andra kommuner men frågan är om den bästa lösningen inte vore att bygga upp den under kommunstyrelsen tillsammans med servicecenter där man på sikt också kunde involvera (konsument och miljö)rådgivarna samt andra myndigheter som arbetsförmedlingen, försäkringskassan och skattemyndigheten?